

УДК 78.072Іва

Людмила Іваннікова
(Київ)

ЩАСЛИВЕЦЬ НА НИВІ ФОЛЬКЛОРИСТИКИ (до 80-літнього ювілею Анатолія Іваницького)

Статтю приурочено до ювілею відомого українського фольклориста й етномузиколога Анатолія Іваницького. Авторка подає бібліографію й оцінку наукового доробку вченого, а далі, спираючись на експедиційні щоденники, розповідає про найяскравіші епізоди польової практики А. Іваницького, про талановитих виконавців фольклору і про унікальні явища традиційної музичної культури, зафіксовані ученим.

Ключові слова: фольклористика, етномузикологія, польова практика.

Статья приурочена к юбилею известного украинского фольклориста, этномузиколога Анатолія Иваницького. Автор подает библиографию и оценку научного достояния ученого, а далее, опираясь на экспедиционные дневники, рассказывает о самых ярких эпизодах полевой практики А. Иваницького, о талантливых исполнителях фольклора, об уникальных явлениях традиционной музыкальной культуры, зафиксированных ученым.

Ключевые слова: фольклористика, этномузикология, полевая практика.

This article is timed to the jubilee of a famous Ukrainian folklorist and ethnomusicologist Anatoliy Ivanytskyi. The authoress presents a bibliography and an assessment of Ivanytskyi's scientific achievements. Later on, being based on his expeditionary diaries, she relates the most vivid episodes of the folklorist's field practice, as well as about gifted folklore performers and unique phenomena of traditional musical culture recorded by Anatoliy Ivanytskyi.

Keywords: folklore studies, ethnomusicology, field practice.

Щасливець на ниві фольклористики – це Анатолій Іванович Іваницький, видатний український фольклорист, етномузиколог, педагог, доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії наук України, провідний науковий співробітник відділу етномузикології Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, член Національної спілки композиторів України, відмінник освіти і науки України, лауреат Премії НАН України імені академіка Філарета Колесси... Список його звань і достоїнств можна продовжувати.

Анатолій Іванович відомий в Україні та за її межами як автор численних монографій, упорядник і видавець збірників пісенного фольклору. Досить назвати збірки серії «Українська народна творчість», де ним упорядковано численний музичний матеріал: «Чумацькі пісні» (1976, 1989), «Весільні пісні» (кн. 1, 1982 р.), «Балади» (1987, 1989). Власні записи пісень А. Іваницького увійшли до впорядкованих ним антологій обрядового фольклору: «Український обрядовий фольклор західних земель» (2012) та «Обрядовий музичний фольклор Середньої Наддніпряни» (2015) тощо.

Окрім популяризації фольклору, А. Іваницький зробив значний внесок у справу виховання майбутніх фольклористів за допомогою підручників, посібників та хрестоматій, а саме: «Українська народна музична творчість» (1990, 1999), «Українська музична фольклористика: методологія і методика» (1997), «Український музичний фольклор» (2004), «Хрестоматія з музичного фольклору з поясненнями та коментарями» (2008). А. Іваницький відомий і як дослідник та видавець наукової спадщини Климента Квітки: у його доробку – впорядкування «Вибраних статей» (ч. 1, 2, 1985, 1986), «Листування К. Квітки з Ф. Колесою» (2005) та збірки «Українські народні мелодії» (ч. 1. «Збірник»; ч. 2. «Коментар» К. Квітки) (2005). Та безперечно, що найвищим апогеєм наукової творчості А. Іваницького можна вважати його монографічні дослідження, а саме: «Основи логіки музичної форми: проблеми походження музики» (2003), «Історична Хотинщина. Музично-етнографічне дослідження. Збір-

ник фольклору» (2007), «Історичний синтаксис фольклору. Проблеми походження, хронологізації та декодування народної музики» (2009). Важливим для розуміння природи і функціонування музичного фольклору, проблеми виконавства та запису пісень і музики в польових умовах в різних регіонах України є опублікування вченим експедиційних щоденників 1970–1980-х років у збірці «Польові зошити. Фольклористичні розвідки. Рецензії» (2014).

Проте сьогодні я хочу поговорити про інше – про щастя. Щастя як самопочуття, як везіння, як задоволення від улюбленої праці, як процес і результат багатолітніх пошуків, як самореалізацію таланту і досвіду, як визнання і нагороду за працю... З уважного прочитання книг та з особистого спілкування з Анатолієм Івановичем я переконалася, що він надзвичайно щасливий як науковець. Навіть, я б сказала, феноменально щасливий – і як збирач, і як популяризатор, і як теоретик фольклору.

Щастя фольклориста (етнографа, етномузиколога), на мою думку, складається із трьох речей.

Перше – це польовий запис, безпосереднє спілкування з носіями живої усної традиції, радість першовідкриття. Ніщо не може зрівнятися із цим неповторним, глибоко інтимним взаємним переживанням респондента й записувача, коли розкриваються найпотаємніші куточки душі, коли панує особлива довіра, гармонія, почуття взаємної потреби, коли ти закохуєшся у свого оповідача чи співака – і складається враження, ніби прожив із ним усе його життя, і шкода відірватися від нього як від найдорожчої людини, а для нього ти стаєш тим, кому він подарував свою найсокровеннішу душевну сповідь. Повірте, що сеанс запису фольклору – це справжнє таїнство, яке залишає глибокий слід на все життя, це своєрідна форма трансмісії усної традиції від носія до збирача. До того ж, усе зафіксоване «польовиком» залишається вже на віки.

Друге – наукове опрацювання зібраного матеріалу: розшифровка, коментування, публікація... Це теж неповторні хвилини, коли ти заново поринаєш в атмосферу народної стихії, а з відстані часу навіть гостріше переживаєш оте почуття щастя від спілкування з нею, однак уже по-іншому осмислюєш записане, бачиш його у контексті наукової теорії – і знову постає незрівнянна радість першовідкриття, творення науки.

І третє – написання монографій, статей, розвідок, радість появи свіжих думок, гіпотез, висновків, що їх диктує матеріал і до яких ніхто ще досі не дійшов, – і знову ти відчуваєш себе першовідкривачем, натхненним і щасливим. А згодом додається щастя спілкування з колегами, учнями, а також визнання й поцінування твоїх здобутків як ученого...

Анатолій Іванович, як на мене, пізнав усі ці аспекти, і тому можна справді назвати його великим щасливцем на ниві української фольклористики.

На мою думку, А. Іваницькому як фольклористу надзвичайно пощастило в тому, що певна частина його життя прийшлася на той період, коли ще живі були носії пісенно-музичної традиції, коли у природному середовищі можна було спостерігати архаїчні обряди, такі як проводи русалок на Поліссі, Маланка на Буковині, весілля, можна було чути справжній (у тембровому відношенні) автентичний спів із його архаїчними ознаками, про що б тільки мріяло сучасне покоління фольклористів.

Понад десять експедицій до співаючих сіл Гуцульщини, Бессарабії, Покуття, Поділля, Полісся (Київського і Чернігівського) – хіба це не мрія кожного з нас?! З усіх таких поїздок (колективних чи індивідуальних) учений привозив не менше як по кількості пісень...

Із самого початку своїх фольклористичних студій А. Іваницький прагнув до всебічного, комплексного обстеження певної території, до комплексного вивчення не лише пісенної, а й усної традиції загалом. Тому вчений фіксував пісні та обставини їхнього запису, інструментальну музику, народну музичну термінологію, елементи народного побуту, розмовну мову і навіть мелодику мовлення, описував портрети, характери та психологічні сцени із життя селян, етику взаємин у сім'ї та в певному культурному осередку, фіксував усну історію села чи містечка. Ось, приміром, що пише А. Іваницький про свою першу експедицію 1970 року, яку очолила Софія Грица: «Гуцульщина з її мовою, співом, традиціями, етикою справила просто приго-

ломшливе враження. Я записував усе, що встигав: народну мову, вислови, музичні й побутові враження. Багатство традиційної культури і своєрідності Гуцульщини стали для мене на довгі роки одним із найяскравіших скарбів пам'яті» [2, с. 8].

У 1973 році відбулася поїздка слідами записів Зоріана Доленги-Ходаковського разом з О. Деєм та М. Пазяком; у 1981–1983 роках мали місце експедиції на Полісся зі студентами Інституту культури (нині – Київський національний університет культури і мистецтв), де він викладав упродовж багатьох років; у 1984–1988 роках були мандри Буковиною та Північною Бессарабією. Зауважимо, що кожна подорож мала унікальне значення за побаченим і почутим матеріалом – перш за все тому, що Анатолію Івановичу щастило на талановитих виконавців. Із великим захопленням і замилюванням він розповідає про тих справді унікальних людей, про неповторні хвилини спілкування з ними. Такі оповіді вченого завжди містять опис манери виконання і репертуару, архаїчних обрядів, учасником яких йому пощастило бути, акцент на невимушеній атмосфері, що панувала під час запису, на особливостях музичної традиції цілих регіонів та окремих сіл, різних поколінь співаків, зосередження уваги на специфіці гуртового й сольного виконання.

Тож «Польові зошити» А. Іваницького – не просто хронологічна таблиця, а самодостатнє теоретичне дослідження, що ґрунтується виключно на власних спостереженнях; ілюстрації до нього є найхарактернішими музично-пісненими зразками, що містять наукові коментарі.

За період із 1970 по 1988 рік А. Іваницький зафіксував синхронний зріз української музичної культури західних регіонів, спостеріг усі ті позитивні й негативні процеси, що відбувалися наприкінці століття. До них належать занепад традиції під впливом радіо і телебачення, перехід від унісонного співу до підголоскового (це відбувалося буквально на межі двох поколінь), і, разом з тим, зникання архаїчних музичних форм. У польових записах А. Іваницького можна знайти важливі спостереження над асиміляцією культури і звичаїв переселенців (лемків) та мешканців пограничних територій під впливом іноетнічного оточення, співіснування архаїчних та новачійних елементів у співі гуцулів та лемків, а також цікаві роздуми про природу фольклору, про авторське і колективне начало у процесі його творення тощо.

Ось, приміром, як учений описує манеру сольного співу (що вже виходив з ужитку) 66-річної Ганни Федорівни Демчук, виконавиці із с. Вороновиця (Кельменецький р-н Чернівецької обл.):

«Співачка Ганя Демчук вирізняється серед інших моїх респондентів яскравою оригінальністю співочого стилю, дуже своєрідним використанням “дрібних” прикрас. Вона співала мелодію від строфи до строфи практично без змін, зате рясно оснащувала *складоноти* мелізматикою. Але це мелізматика не та, до якої призвичаєний європейський слух. Вона *оспівувала складоноту*: то коротко (типу форшлага, нахшлага, тремоловання), то розцвічувала ладовий ступінь рясною “мелізматикою”, “орнаментикою” (пишу в лапках, бо суть явища лиш віддалено може бути так визначена), яка *не фіксується* нотами з причин насиченості *позаладовими інтонаціями*. Їх неможливо нотувати, нічого не дає їй уповільнене прослуховування на магнітофоні. Швидкість ритмічного “биття” основного ното-звуку та розкладення його на ряд суміжно-висотних відтінків створює у співові *серпанкову об'ємність* розспіваних (точніше, “оспіваних”) ладових ступенів. Нотна фіксація можлива лише у вигляді моделі, де акценти, тремоло, хвилясті позначки тільки натякають на приховані за ними явища. Цей стиль Ганя Демчук засвоїла від матері. Але сама вона вже нікому його не передала» [4, с. 118].

Справді, навіть за моїми спостереженнями, архаїчна традиція сольного співу перервалася десь на межі покоління, народженого у 20–30-х роках ХХ ст.

На основі таких спостережень Анатолій Іванович дійшов висновку, що «багато-голосі пісні в більшості своїй одноманітніші за стару унісонно-гетерофонну сольну традицію» [2, с. 57]. На жаль, серед музикознавців панує протилежна думка: вони вважають, що повнота української пісні виявляється лише в багатоголоссі, а одноголосий спів, по суті, не вартий уваги. Праці А. Іваницького доводять інше, і я цілком із ним погоджуюсь, бо й із власної фольклорної практики знаю, що сольний, камер-

ний спів, який мені доводилося не раз фіксувати від уродженців Київщини, Полтавщини, Хмельниччини, – це окреме явище, яке існувало на противагу вуличному співові (часто його носії взагалі уникали участі в гуртовому співі, хоча визнавалися усім селом найкращими співаками!), яке передавалося від покоління до покоління переважно в межах однієї родини (це засвідчує й вищенаведена цитата), так би мовити, від природи, – і на сьогодні воно фактично лишилося поза увагою етномузикологів! Але, як на мене, це надзвичайно цікава і зовсім не досліджена проблема.

На жаль, окремі висновки А. Іваницького, зроблені на основі спостережень над трансмісією і трансляцією фольклору в 1970–1980-х роках, стали пророчими. Уже давно справдилися слова вченого про те, що «порушення ритуалізованого традиційного побуту веде до незворотних змін в культурі й психології. Незабаром на зміну фольклору прийде фольклоризм» [2, с. 88].

Так, описуючи 6 серпня 1986 року музичну традицію с. Волошкове (Сокирянський р-н Чернівецької обл.), А. Іваницький підмітив, що пісні 82-річної виконавиці Паладії Мудрик значно відрізняються від тих, які співають жінки віком 50–60 років. «Різниця у вікові 20–25 років – і такий контраст! “Молодь” співає багатоголосо (лише) і смакує не так пісню (за її, скажімо так, художніми достоїнствами), як гуртове звучання [...]. У середнього покоління (45–60 років) пісень небагато, немало з них або вивчені з телевізора, або запозичені від заїжджих» [2, с. 88]. Учений також наголошує: «У репертуарі гуртів простежується смак до *нового* (з телебачення чи завізного) і притуплене сприймання свого, давнього, що ще тримається в пам'яті старих людей» [2, с. 89]. Це дуже важливі спостереження. Нещодавно думка про занепад фольклору була крамольною, неприпустимою. Але про це говорили усі дослідники: М. Сумцов, Д. Яворницький, В. Гнатюк та інші вчені ХІХ – початку ХХ ст. «Твердження фольклористів про занепад фольклору чинне, – зазначив А. Іваницький 1983 року, – вартісні пісні доводиться з великим трудом *просівати* із ходячого репертуару балад і жорстоких пісень» [2, с. 57]. Але тепер, через 30 років, картина в селі кардинально змінилася.

А що ж фольклористи? Вони змінили і розширили розуміння фольклору і тепер, «за неимением» традиційних архаїчних форм, зараховують до нього ті явища, на які досі (принаймні до кінця ХХ ст.) збирачі не звертали увагу. Вони продовжують стверджувати, що фольклор невичерпний і невмирущий. Усе це, звісно, так, але ж поріг сучасної науки далеко відійшов від тих архаїчних форм, які були на поверхні ще зовсім недавно... І такі архівісти, як А. Іваницький, роблять неоціненний внесок саме своїми польовими записами та спостереженнями, що тепер набувають статусу унікального першоджерела, вага і значення якого вже ніколи не минуть!

Вище було зазначено, що А. Іваницькому надзвичайно щастить на талановитих виконавців. Серед них можемо згадати Ольгу Макарівну Степанчук. Із якою любов'ю виписаний її портрет! Наведемо уривок запису від 1 липня 1981 року, що був здійснений у с. Луб'янка Поліського р-ну:

«Повна, спокійна, дещо самозаглиблена сумовита натура. А ще – лагідна, добра:
– Як піду корови пасти, так заспіваю, та все про горе.

Зіперлася ліктем на стіл, рука звисла, другою сперлася на коліно. І співає – як говорить сама з собою, заглиблюється в пісню. Очі дивляться то вдалину, то вниз. Голос не сильний, але надзвичайно виразний, точна інтонація, дрібні фіоритури – оспівування» [2, с. 44].

Таких замальовок багато в польових зошитах А. Іваницького, і вони, між іншим, виконані з неабияким письменницьким хистом [2, с. 46, 56–61, 86].

Або згадаймо співачку Агафію Чередниченко (1920 р. н.) із с. Товстий Ліс на Поліссі. Її записували декілька днів (у неділю – понад 6 годин), і за цей час зафіксували понад 100 музичних та оповідальних зразків. «І вже в котрий раз прощаючись, ми знову виймали магнітофон і знову писали» [2, с. 57]. Таке рідкісне та незвичайне явище у практиці кожного з нас назавжди залишає світлий і теплий слід у душі.

Такі зустрічі важливі не лише для нас, науковців, а й для самих носіїв фольклору (пишемо «носії», проте це живі люди, кожен зі своєю долею, своїми спогадами, болем, втратами й радощами). Прийшовши записувати пісні, які нині вийшли з активного

вжитку, ми немовби повертаємо співакам їхню молодість! Вони змінюються, розквітають, десь з'являється і сяйво очей, і молоді рухи, й усмішка, й голос. Пригадую 90-літню бабу Оляну із с. Мазепинці (Білоцерківський р-н Київської обл.), яка виводила так, що аж не витримував мікрофон, а також Ольгу Поп'юк із с. Губча на Хмельниччині, яка одразу ж помолоділа і згадала те, чого я не чула в селі за 30 років моєї збирацької практики... Хіба це не найбільше щастя для фольклориста – повернути молодість бабусям, зробити їх знову щасливими, легкими, весняними?! Таке унікальне явище спостеріг і Анатолій Іванович у с. Товстий Ліс:

«Цікавий факт: баба Настя Зінченко, яка перша співала нам у Товстому Лісі, пішла також проводити русалок. Їй 80 років. Нам кілька днів тому наспівала з 10 пісень і сказала “Годі”. Співала тоді тихо, старечим голосом.

Перед проводами русалок баба Настя ждала нас біля свого двору, пристала до гурту і весь час ішла поруч Гаші [Чередніченко. – Л. І.]. І дивно! Де узявся голос! Баба співала *дзвінко*, як Гаша, перекиваючи гурт “русалок”. Нерідко сама заводила. І пішла на могилки – а не ходила вже давно проводити русалки.

Люди кажуть:

– Це ви зібрали “русалок”! Ходили, писали – от усі й пішли! Коли б не ви, то, може, пішло б із 10 бабів...» [2, с. 61].

Подаючи до друку записи пісень, зроблені в с. Товстий Ліс, А. Іваницький 2012 р. знову писав про Настю Зінченко в коментарі до жнивварської пісні «Марино-Марино, чого ходиш-блудиш?», записаної від неї 30 червня 1983 року: «Пісня є прикладом нерядової, співочо-імпровізаційної майстерності виконавиці. У її 80 років вона співала яскравим світлим звуком, була лідером, а на проводах русалок як виводчиця легко перекивала гурт із 20 осіб (записувач був свідком цього феномену). Притому перекивала більше не силою звуку, а імпровізаційним плетивом власної партії і сріблястим, красивим тембром» [8, с. 353].

Анатолій Іванович багато зробив для популяризації української народної пісні. Яскравою сторінкою цієї роботи стали цикли радіопередач, присвячені окремим жанрам пісенного фольклору, локальним традиціям, збирачам і виконавцям. Окрім академічного викладу, в них можна було почути і живий народний спів, і емоційно насичені враження автора від побаченого й почутого під час наукових експедицій. Одне з таких реліктових явищ, яке пощастило побачити і пережити вченому, – це проводи русалок на Київському Поліссі 1983 року: «Попереду, вшир вулиці, йшли, співаючи, 12–15 старших жінок, узявшись під руки. Їх називали сельчани “русалками”.

Зайшли на цвинтар. Більшість людей були у вінках, осіб 100. Дійшли до іншого краю цвинтаря, стали біля могилок. Там один мужик кинув збоку куль соломи і підпалив.

Чисте зоряне небо, хрести, дерева – і гучний спів. Хтось стріляв з рушниць (відганяли русалок?). Десь неподалік жінка голосила біля могили недавно похованого родича. Височенні тополі, над ними висить повний місяць. Створювалася потрясаюча поліфонія співу “русалок” і голосіння. У мене навіть мороз пройшов по шкірі: здалося, наче я перенісся на тисячу років назад, у часи Київської Русі» [2, с. 61].

Погодьтеся, що без хвилювання неможливо читати ці рядки (а тим паче, коли вони звучать в ефірі, ілюстровані записом русальних і троїцьких пісень).

Найбільшим результатом багаторічних польових пошуків А. Іваницького стали його монографічні праці «Історична Хотинщина», «Український обрядовий фольклор Західних земель», «Пісні з родин та хрестин» (дві останні рецензовані мною особисто). Це дійсно ґрунтовні дослідження кожного жанру і кожного пісенного зразка. Класичну монографію можна написати й за рік, а над таким фундаментальним збірником, як «Історична Хотинщина», можна працювати упродовж багатьох років.

Проте йдеться зовсім про інше. Яюсь на Звенигородщині від Насті Захарівни Дубини (1914 р. н.) я записала казку про сорочку щасливця. У ній оповідається про те, що захворіла царська дочка, і знахарі напроорокували, що її нічим не можна вилікувати, окрім сорочки щасливця. Тож потрібно було йти по всьому царству, шукати щасливого чоловіка, взяти в нього сорочку, і коли царська дочка одягне її – то й буде здорова. Пішли царські посланці спочатку в багаті палаци, потім до бідних людей –

та ніде не могли знайти щасливця: у кожного було якесь горе, кожен на щось нарікав. Нарешті знайшли його в найбіднішій хаті, серед купи дітей, а щасливий він був тому, що наробився в полі та й ліг відпочити.

Отже, не в царських палатах і не в багатих маєтках, а в убогій хаті нинішньої української науки живе той щасливець. Беріть його одіж, зіткану чистими руками, – книги, читайте і зціляйте душі!

1. *Иванникова Л. В.* Антология обрядового фольклора западных регионов Украины / Л. В. Иванникова // *Живая старина*. – 2013. – № 2. – С. 54–55.
2. *Іваницький А. І.* З польових зошитів / Анатолій Іваницький // *Іваницький А.* Польові зошити. Фольклористичні розвідки. Рецензії. – Вінниця : Нова книга, 2014. – С. 18–92.
3. *Іваницький А. І.* Исторична Хотинщина. Музично-етнографічне дослідження. Збірник фольклору. Навчальний посібник з музичної фольклористики для вищих навчальних закладів – культури і мистецтв I–IV рівня акредитації. – Вінниця : Нова книга, 2007. – 576 с., нот., фото, аудіодиск.
4. *Іваницький А. І.* Особливості співу старших жінок / Анатолій Іваницький // *Іваницький А.* Польові зошити. Фольклористичні розвідки. Рецензії. – С. 110–121.
5. *Иванникова Л. В.* Монографічне дослідження родильно-обрядового фольклору / Людмила Іванникова // *Іваницький А.* Польові зошити. Фольклористичні розвідки. Рецензії. – С. 336–350.
6. Обрядовий музичний фольклор Середньої Наддніпрянщини: жанрово-регіональна антологія / відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. стаття А. І. Іваницького. – Вінниця : Нова книга, 2015. – 536 с.
7. Пісні з родин і хрестин (збірник-реконструкція із теоретичною розвідкою, коментарями, моделями ритмоструктури, показчиками) / упоряд. А. І. Іваницький ; відп. ред. Г. А. Скрипник. – Вінниця : Нова книга, 2013. – 456 с., ноти.
8. Український обрядовий фольклор західних земель: музична антологія / відп. ред. Г. А. Скрипник ; упоряд. та вступ. стаття А. Іваницького. – Вінниця : Нова книга, 2012. – 624 с., ноти.

SUMMARY

The article is timed to the 80th anniversary of birthday of a famous Ukrainian folklore scholar, ethnomusicologist and pedagogue Anatoliy Ivanytskyi. At the beginning, the authoress offers a short bibliography of the main works by Ivanytskyi and their assessment. Those include monographs, anthologies of song and ritual folklore, collections of personal song recordings, textbooks, manuals and reading books on folklore intended for students-musicologists. Anatoliy Ivanytskyi is noted as well for researching and publishing the scientific heritage of Klyment Kvitka. Then authoress considers the monographs of recent years of Ivanytskyi's scientific practice as the climax of his activities, particularly the well-known musical and ethnographic study *Historical Khotynshchyna* (2007).

Afterwards, being based on expeditionary diaries published by the scholar, as well as on his annotations to songs and some oral recollections, the authoress relates the most vivid episodes of the folklorist's field practice, as well as on gifted folklore performers and unique phenomena of traditional musical culture, which he had the luck to record. This is, in the authoress' opinion, an essence of genuine happiness of a folklorist. It is, first and foremost, the communication with bearers of living traditions, the joy of discovery. Secondly, it is the scientific treatment of collected materials, their interpretation and commenting on them. Thirdly, it is the writing of monographs and scientific studies, the paving one's own way in science, the gladness of creativity. All the previously mentioned was experienced by A. Ivanytskyi, and therefore the authoress considers him an incredibly lucky person in the sphere of Ukrainian folklore studies.

A. Ivanytskyi was in luck since he had an opportunity to observe a living, undistorted oral tradition, to see archaic rituals in their primordial forms, to hear original authentic singing and instrumental music in different places of Ukraine. Such a singular performance-rendition has already vanished. All this enabled the scholar to draw interesting conclusions on the nature of folklore, the auctorial and collective principles within the process of its creation, as well as on translating and transmitting folk musical culture. Thus, the works of A. Ivanytskyi are an inappreciable contribution to the Ukrainian folklore studies and ethnomusicology, both as primary sources and as speculative acquisitions.

Keywords: folklore studies, ethnomusicology, field practice.